

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О. О. БОГОМОЛЬЦЯ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
Міжнародної науково-практичної
онлайн-конференції

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИКИ:
ТРАДИЦІЇ ТА НОВАТОРСТВО»

09-10 листопада 2023 року

м. Запоріжжя
2023

Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Актуальні питання лінгводидактики: традиції та новаторство» зареєстрована Державною науковою установою «Український Інститут науково-технічної експертизи та інформації» МОН України (Посвідчення № 337 від 04 липня 2023 року).

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Колесник Юрій Михайлович – голова оргкомітету, ректор Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

Туманський Валерій Олексійович – співголова, проректор з наукової роботи Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

Авраменко Микола Олександрович – співголова, перший проректор Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат фармацевтичних наук, доцент.

Моргунова Світлана Андріївна – співголова, проректор з науково-педагогічної, навчальної роботи та якості освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат біологічних наук, доцент.

Рагіна Жанна Михайлівна – секретар, декан I міжнародного факультету Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мовної підготовки.

Васецька Лариса Іванівна – керівник Центру підготовки іноземних громадян Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат педагогічних наук, доцент.

Гейченко Катерина Іванівна – завідувач кафедри мовної підготовки Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат педагогічних наук, доцент.

Гриценко Ольга Вікторівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри мовної підготовки Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Литвиненко Ніна Павлівна – завідувач кафедри мовної підготовки Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця, доктор філологічних наук, професор.

Соловійова Ольга Володимирівна – кандидат державного управління, доцент Центру підготовки іноземних громадян Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Дмитрієв Вадим Сергійович – керівник Центру дистанційної освіти і телемедицини та якості освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Реутська Яна Анатоліївна – провідний фахівець Центру дистанційної освіти і телемедицини та якості освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Пишнограєв Юрій Миколайович – кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри медичної та фармацевтичної інформатики і новітніх технологій Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Притула Віктор Анатольович – керівник Центру комп'ютерних технологій.

А 43 Актуальні питання лінгводидактики: традиції та новаторство: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції. – Запоріжжя, ЗДМФУ, 2023. – 122 с.

Збірник містить матеріали учасників Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Актуальні питання лінгводидактики: традиції та новаторство» з проблем впровадження сучасних новітніх технологій в навчальний процес під час підготовки здобувачів вищої освіти України та Європи. Особливої уваги заслуговують доповіді щодо нових методів, засобів і форм у викладанні української мови як іноземної в медичних вишах, її популяризації та «чистоти».

Матеріали збірника стануть у нагоді освітянам-предметникам.

За зміст і достовірність матеріалу відповідальність несуть автори тез.

4. Homonyuk, O. Avramenko, N. (2017). Foreign experience in mastering medical professional terminology by foreign students at medical universities. *Порівняльна професійна педагогіка: наук. журнал. Англо-українське видання*, 7 (4), pp. 32-39.

УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ВИВЧЕННЯ У ПРОФІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Наталія Місник

доцент кафедри мовної підготовки Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця

Сучасна концепція мовної освіти націлена на професійно орієнтоване навчання. Для контингенту іноземних здобувачів вищої медичної освіти в Україні означена концепція реалізується у процесі вивчення української мови як іноземної та вибіркового курсів, запроваджених у медичних закладах вищої освіти.

У статті «Термін і терміносистема в контексті інноваційних технологій мовної підготовки» нами розглядалася проблема усвідомленого вивчення медичних термінів майбутніми лікарями на різних етапах мовного навчання [1]. Знання основних норм функціонування терміносистеми необхідні студентам для вивчення профільних дисциплін і вироблення комунікативних умінь із фахової проблематики. Загальновідомо, що застосування термінів представниками однієї й тієї ж професії забезпечує спілкування у процесі спільної діяльності та впливає на ступінь її ефективності.

У межах даного дослідження маємо на меті дослідити такі аспекти термінологічної роботи в студентській аудиторії, як формування вмінь аналізувати структуру медичного терміна, виявляти значення його компонентів, а відтак – глибше розуміти суть медичного поняття. Основними завданнями визначено аналіз підходів до організації термінологічної роботи на заняттях з метою засвоєння іноземними студентами особливостей формування клінічних термінів, дослідження специфіки взаємодії національних та міжнародних компонентів у цьому процесі.

Як один із важливих аспектів навчання професійно орієнтованої лексики в іноземній аудиторії виокремлюємо формування у студентів умінь визначати такі категоріальні поняття, як *загальновживана лексика* й *термінологічна лексика*, а також усвідомлення того факту, що загальновживані слова можуть набувати термінологічного значення і входити до терміносистеми, а терміни, відповідно – втрачати галузеву обмеженість сфери вживання. Насамперед, йдеться про питомі лексеми на зразок: *хворіти* – *хвороба* – *захворювання* – *хворий*; *здоров'я* – *здоровий*, *оздоровлення* тощо.

Не менш актуальною є інформація про етимологію та словотворення термінів на позначення медичних реалій, яка дає можливість іноземним студентам більш ефективно оперувати професійно орієнтованою лексикою. Ясна річ, іноземним студентам англomовної форми навчання значно простіше засвоювати інтернаціональний сегмент клінічної термінології, в цьому разі можна говорити про елемент мовної здогадки під час термінологічної роботи в аудиторії чи самостійно. Впізнаючи інтернаціональну кореневу морфему, студенти з легкістю семантично пов'язують споріднені слова: *кардіолог* – *кардіологія* – *міокард* – *ендокардит*; *вакцина* – *вакцинація* тощо.

Також важливим для студентів є розуміння тісного взаємозв'язку семантики медичного терміна і його словотвірної структури. Таке розуміння дасть можливість майбутньому лікарю-іноземцю розпізнавати однотипні за структурою і семантикою слова в системі медичних термінів, а відтак – полегшить їхнє використання в мовленні. Виходимо з того, що «словотвірне значення ... вказує на той спосіб, який ліг в основу позначення даного предмета, поняття, ознаки чи процесу відносно іншого предмета, поняття тощо» [2, с. 263]. Так, у терміні *гепатит* відображено відношення процесу (запалення) до місця (органа), де маємо перебіг цього процесу, аналогічно розглядатимуться терміни: *нефрит*, *стоматит*,

перикардит та ін. Щодо термінів власне мовного походження, доцільно, на нашу думку, звернути увагу студентів на наявність у складі медичної терміносистеми численної групи слів, утворених унікальним чином – безафіксом способом. Аналіз дериватів із нульовою суфіксацією допоможе розглянути весь спектр їхнього функціонування: від термінологізованих лексем у загальнолітературній мові (боліти → *біль* у серці, шуміти → *шум* у вухах, викликати → *виклик* лікаря) до вузько галузевих клінічних термінів на позначення «процесу дії», «предмета як результату дії», «одиночного акту якоїсь дії, що інтенсивно відбувається» (*вплив* на організм, *викид* крові, *застій* у легенях, *набряк* серцевий та ін.).

Слід зазначити, що термінологічна робота такого плану в студентській аудиторії передбачає знання студентами як традиційних способів термінотворення в сучасній українській мові, так і основного словотворчого інструментарію, питомих й інтернаціональних формантів, що забезпечують номінацію медичних понять.

На кафедрі мовної підготовки НМУ ім. О.О. Богомольця розроблено й запроваджено в навчальний процес практичний курс із основ термінотворення для іноземних студентів медичних факультетів [3]. Лінгводидактичні засади, окреслені вище, знайшли своє практичне втілення у вказаному курсі, що уможливило максимальне професійне спрямування мовного навчання іноземних здобувачів вищої медичної освіти.

Література

1. Литвиненко Н.П., Місник Н.В. Термін і терміносистема в контексті інноваційних технологій мовної підготовки. *Інноваційна педагогіка*. 2021. Науковий журнал. Вип. 32. Том 2. С. 98-103.
2. Місник Н.В. Дериваційні процеси як аспект формування термінологічного фонду медичної науки. Термінологічний вісник: Збірник наукових праць / Відп. ред. Л.В. Туровська. Київ: Інститут української мови НАНУ, 2019. Вип. 5. С. 261-267.
3. Місник Н., Мірошніченко О. Практичний курс із основ термінотворення в системі мовного навчання іноземних студентів медичних університетів. С. 322-325. International scientific conference «*Philological sciences and translation studies: European potential*»: conference proceedings (November 3-4, 2022. Riga, the Republic of Latvia). Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2022. 344 pages.

ПРОБЛЕМА ВИБОРУ ПІДРУЧНИКА ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У МЕДИЧНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Дар'я Москвітін

доцент кафедри іноземних мов Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

Вступ. Постановка проблеми в загальному вигляді, її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сьогодні вивчення іноземних мов на нефілологічних освітніх програмах у закладах вищої освіти України здійснюється згідно з «Концептуальними засадами державної політики щодо розвитку англійської мови у сфері вищої освіти», розроблених Міністерством освіти і науки України у партнерстві з Британською Радою в Україні, основними принципами законопроекту «Про застосування англійської мови в Україні», рекомендаціями Ради Європи з мовної освіти від 22 травня 2018 року щодо ключових компетентностей для навчання впродовж життя. Крім того, 25.07.2023 р. був прийнятий наказ Міністерства освіти і науки України № 898 «Методичні рекомендації якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах вищої освіти України», який передбачає, крім іншого, формування або оновлення концепції розвитку викладання, вивчення та використання англійської мови у конкретному зов [1]. На сьогоднішній день у вітчизняних закладах вищої освіти іноземна мова є обов'язковим компонентом будь-якої освітньої програми, при чому максимальна частка належить саме